

โครงการชุมชนคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Community)

๑. หลักการและเหตุผล

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) เป็นผลจากการกระทำของมนุษย์โดยส่วนใหญ่ สาเหตุหลักมาจากการเผาเชื้อเพลิงฟอสซิล เช่น ถ่านหิน น้ำมัน และก๊าซ และกิจกรรมต่างๆของมนุษย์ทำให้เกิดก๊าซเรือนกระจก เป็นสาเหตุให้เกิดภาวะโลกร้อนที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้เกิดความแปรปรวนทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ เช่น คลื่นความร้อน การเกิดปรากฏการณ์เอลนีโญและ ลานีญา พายุหมุน และอุทกภัย เป็นต้น ก๊าซเรือนกระจกไม่เพียงแต่ส่งผลให้เกิดความแปรปรวนทางธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงการปรับตัว และวิวัฒนาการของสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กเช่น แมลง ไวรรัส และเชื้อโรคต่างๆ เป็นเหตุให้เกิดโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ การจัดการปัญหาก๊าซเรือนกระจกต้องเริ่มตั้งแต่ทราบแหล่งกำเนิดหรือกิจกรรมสำคัญที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการคาดการณ์ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่สิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกภาคส่วน และต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการขับเคลื่อนสังคมสู่สังคมคาร์บอนต่ำ และไปสู่เป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิ เป็นศูนย์ (Net Zero emission) ในอนาคต

กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินงานโครงการชุมชนปลอดขยะ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ - ๒๕๖๗ ส่งเสริมให้เครือข่ายชุมชนและโรงเรียนดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการขยะที่ต้นทาง หมุนเวียนนำกลับมาใช้ประโยชน์และกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาและต่อยอดชุมชนให้ดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่ช่วยลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ สร้างการมีส่วนร่วม และสร้างจิตสำนึกสาธารณะในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม จึงพัฒนาโครงการจากเดิมสู่ **โครงการชุมชนคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Community)** โดยส่งเสริมให้ชุมชนมีวิถีชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco Friendly for life) ใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดพลังงาน (Energy Efficiency) เพิ่มพื้นที่สีเขียว (Green Space) และมีการจัดการขยะหมุนเวียนเป็นทรัพยากรนำกลับมาใช้ใหม่ (Zero Waste) สนับสนุนให้เป็นชุมชนคาร์บอนต่ำ จนไปสู่เป้าหมายสังคมคาร์บอนต่ำในที่สุด

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเสริมสร้างให้ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความรู้และความเข้าใจ ในการดำเนินกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก และกิจกรรมด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และมุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ

๒.๒ เพื่อขับเคลื่อนสู่การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้ง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายในพื้นที่

๒.๓ เพื่อส่งเสริม พัฒนา และสนับสนุนชุมชนต้นแบบการจัดการขยะเหลือศูนย์ ให้พัฒนาเป็นชุมชนคาร์บอนต่ำ ไปสู่เป้าหมายสังคมคาร์บอนต่ำ

๓. หน่วยงานดำเนินการ

กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔. เป้าหมายการดำเนินงาน

๔.๑ ประชาชน ชุมชน

๔.๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕. ประเภทชุมชนและคุณสมบัติ

- ๕.๑ เป็นการคัดเลือกชุมชนที่อยู่ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ
- ๕.๒. แบ่งกลุ่มชุมชนที่เข้าร่วมประกวดคัดเลือกออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่
กลุ่ม A ชุมชนในเขตเทศบาล และเขตปกครองรูปแบบพิเศษ
กลุ่ม B ชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

๖. เกณฑ์การพิจารณาตัดสินโครงการชุมชนคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Community) ๒๕๖๘

- ส่วนที่ ๑ นโยบายและแผนงาน ๒๐ คะแนน
 - ส่วนที่ ๒ การส่งเสริมวิถีชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๒๐ คะแนน
 - ส่วนที่ ๓ การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ๒๐ คะแนน
 - ส่วนที่ ๔ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวและอนุรักษ์พันธุ์พืชท้องถิ่น ๒๐ คะแนน
 - ส่วนที่ ๕ การจัดการขยะที่ต้นทาง Zero Waste ๒๐ คะแนน
 - ส่วนที่ ๖ ผลสำเร็จและความยั่งยืนของชุมชนคาร์บอนต่ำ ๔๐ คะแนน
- รวม ๑๔๐ คะแนน

๕. ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ ๑ การประชาสัมพันธ์โครงการ

ประชาสัมพันธ์ผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ จังหวัดทุกจังหวัด และช่องทางสื่อออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์ www.dcce.go.th และ Facebook : โครงการชุมชนคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Community) – DCCE

ขั้นตอนที่ ๒ การสมัครเข้าร่วมโครงการฯ

ชุมชนสามารถสมัครเข้าร่วมโครงการฯ โดย Download รายละเอียดได้ทางเว็บไซต์ www.dcce.go.th และ Facebook : โครงการชุมชนคาร์บอนต่ำ Low Carbon Community – DCCE และ ส่งเล่มรายงาน มาที่กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม เลขที่ ๔๙ ถนนพระราม ๖ ซอย ๓๐ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ ติดต่อขอรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ กลุ่มสร้างจิตสำนึกสาธารณะ กองขับเคลื่อนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม โทรศัพท์ ๐-๒๒๙๘-๕๖๔๘ หมดเขตการรับเล่มรายงาน วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๘ (โดยดูจากตราประทับ หรือเอกสารใบเสร็จ) หากเลยวันที่ระบุหมดเขตทางโครงการฯ ขอสงวนสิทธิ์ไม่ประเมินชุมชนที่ส่งเอกสารเกินระยะเวลา

ขั้นตอนที่ ๓ การจัดส่งรายงานผลการดำเนินงานชุมชนคาร์บอนต่ำ

ชุมชนที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ ให้ดำเนินการจัดทำเล่มรายงานตามแบบฟอร์มการรายงานผลการดำเนินงานชุมชนคาร์บอนต่ำ ดังนี้

- ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน (จำนวนประชากร คริวเรือน อาชีพ ข้อมูลทางสถิติ)
- ส่วนที่ ๒ ผลการดำเนินงานชุมชนคาร์บอนต่ำ
 - ส่วนที่ ๑ นโยบายและแผนงาน
 - ส่วนที่ ๒ การส่งเสริมวิถีชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 - ส่วนที่ ๓ การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ส่วนที่ ๔ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวและอนุรักษ์พันธุ์พืชท้องถิ่น
 - ส่วนที่ ๕ การจัดการขยะที่ต้นทาง Zero Waste
 - ส่วนที่ ๖ ผลสำเร็จและความยั่งยืนของชุมชนคาร์บอนต่ำ

หมายเหตุ

- ๑) มีรูปภาพประกอบแต่ละกิจกรรมพร้อมข้อมูลต่างๆที่เป็นประโยชน์ในการให้คะแนนกับคณะกรรมการตัดสิน
- ๒) มีเบอร์โทรผู้ประสานงาน ผู้รับผิดชอบหลักของท้องถิ่นและชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งสำคัญมากในการประสานงาน
- ๓) การส่งเล่มรายงาน ส่งมาที่ กลุ่มสร้างจิตสำนึกสาธารณะ อาคารกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อม เลขที่ ๔๙ ถนนพระราม ๖ ซอย ๓๐ แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ ก่อนวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๘ (นับจากตราประทับวันส่งพัสดุ) หากเลยวันที่ระบุหมดเขตทางโครงการฯ ขอสงวนสิทธิ์ไม่ประเมินชุมชนที่ส่งเอกสารเกินระยะเวลา
- ๔) ชุมชนที่เคยได้รับรางวัลชนะเลิศ โครงการชุมชนปลอดภัย ขอสงวนสิทธิ์ห้ามส่งเข้าร่วมการประกวด

ขั้นตอนที่ ๖ การคัดเลือกชุมชนคาร์บอนต่ำ

๑) คัดเลือกชุมชนคาร์บอนต่ำรอบเอกสาร

- กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม จัดตั้งคณะกรรมการคัดเลือกชุมชนคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Community) รอบเอกสาร เพื่อคัดเลือกชุมชนจากเอกสารรายงาน โดยคัดเลือกชุมชนกลุ่ม A ชุมชนในเขตเทศบาล และเขตปกครองรูปแบบพิเศษ จำนวน ๑๐ ชุมชน และกลุ่ม B ชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑๐ ชุมชน รวมทั้งสิ้น ๒๐ ชุมชน ผ่านเข้ารอบเอกสาร

๒) คัดเลือกรอบนำเสนอผลงานออนไลน์

- ชุมชนที่ผ่านเข้ารอบ นำเสนอผลงานผ่านระบบออนไลน์ เพื่อนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมประกอบการตัดสินของคณะกรรมการคัดเลือกชุมชนคาร์บอนต่ำ (Low Carbon Community) คัดเลือกชุมชนผ่านเข้ารอบสุดท้าย กลุ่ม A ชุมชนในเขตเทศบาล และเขตปกครองรูปแบบพิเศษ จำนวน ๓ ชุมชน และกลุ่ม B ชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๓ ชุมชน รวมทั้งสิ้น ๖ ชุมชน

๓) การตัดสินชุมชนคาร์บอนต่ำระดับประเทศ

- คณะกรรมการระดับประเทศตัดสินลงพื้นที่เพื่อพิจารณาผลการดำเนินงานของชุมชนคาร์บอนต่ำ และตัดสินชุมชนปลอดภัยเพื่อหาชุมชนชนะเลิศ

๗. รางวัล และเงินรางวัล

กลุ่ม A ชุมชนในเขตเทศบาล และเขตปกครองรูปแบบพิเศษ

รางวัลชนะเลิศ เงินรางวัล ๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ เงินรางวัล ๔๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ เงินรางวัล ๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

รางวัลชมเชย จำนวน ๗ รางวัล เงินรางวัล ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

กลุ่ม B ชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

รางวัลชนะเลิศ เงินรางวัล ๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ เงินรางวัล ๔๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ เงินรางวัล ๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

รางวัลชมเชย จำนวน ๗ รางวัล เงินรางวัล ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมถ้วยรางวัล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้การสนับสนุนชุมชนจะได้รับถ้วยรางวัลเชิดชูเกียรติ

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ ชุมชน ได้รับการต่อยอดองค์ความรู้ และพัฒนากิจกรรมด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อม มุ่งสู่สังคมคาร์บอนต่ำ

๗.๒ ชุมชนและโรงเรียนมีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่

๗.๓ เกิดพื้นที่ต้นแบบสังคมคาร์บอนต่ำ เป็นแหล่งขยายองค์ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะที่ต้นทาง การมีวิถีชีวิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงานและเพิ่มพื้นที่สีเขียว ให้กับหน่วยงานอื่นๆ

*****หมายเหตุ ชุมชนที่ส่งเอกสารรายงานเข้าร่วมโครงการชุมชนคาร์บอนต่ำ ปี ๒๕๖๘ และได้รับการประเมินเอกสารรายงานได้คะแนนระดับมาตรฐานขึ้นไป จะได้รับใบประกาศอิเล็กทรอนิกส์จากกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม*****